

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 23 (448)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ

9 грудня 2017 року

СПІВПРАЦЯ

ПІДПИСАНО УГОДУ ПРО СПІВПРАЦЮ З УКРАЇНСЬКИМ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИМ ЦЕНТРОМ ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ

Тернопільський державний медичний університет імені І.Горбачевського багатолітньо співпрацює з Українським науково-практичним центром екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. З цим закладом втілено низку проектів та організовано чимало заходів. Цього року новий виток співпраці пов'язаний зі спільним виконанням

ної допомоги та медицини катастроф, професором Сергієм Гур'євим, а також із завідувачем відділення з підготовки інструкторів з екстреної медичної допомоги Віталієм Крилюком. Договір стосувався виконання науково-дослідних робіт, пов'язаних з моделюванням політрауми і постішемичного та реперфузійного синдромів на базі віварію нашого університету

науково-дослідних робіт і розробкою стандартів надання екстреної медичної допомоги. Також загальними зусиллями обох сторін було опубліковано науково-методичні матеріали з питань екстреної медичної допомоги для підготовки лікарів, фельдшерів, парамедиків.

У рамках цієї співпраці нещодавно ректор ТДМУ, професор Михайло Корда підписав угоду із заступником директора Українського науково-практичного центру екстреної медич-

здобувачами Українського науково-практичного екстреної медичної допомоги і медицини катастроф. В угоді передбачено й підготовку до друку видання тритомного підручника всеукраїнського значення з питань екстреної та невідкладної меддопомоги. Сигнальний примірник першого тому вийшов на початку 2017 року, співавторами якого є викладачі ТДМУ. Наразі триває робота над перевиданням цього тому й підготовкою двох наступних.

Прес-служба ТДМУ

Стор. 3

ЗАНЯТТЯ В ШКОЛІ МОЛОДОГО ВИКЛАДАЧА

У листопаді у нашому виші в школі молодого викладача розпочали лекційні заняття.

Під час занять досвідчені викладачі та декани факультетів охоче ділитимуться досвідом з молодими колегами, які прагнуть досягнути успіхів на викладацькій ниві.

Стор. 8-9

ПРОБЛЕМА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ В УКРАЇНІ

Поглиблений аналіз структури та динаміки інфекційної захворюваності показує, що епідемічна ситуація в світі та Україні продовжує ускладнюватися. Як розв'язати назрілі проблеми – у розмові із завідувачем кафедри ТДМУ, академіком НАМН України, професором Михайлом Андрейчиним.

ОГОЛОШЕННЯ

17 ГРУДНЯ – ДЕНЬ ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ

Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського проводить 17 грудня 2017 року об 11 годині День відкритих дверей за адресою: м. Тернопіль, майдан Волі, 1, адміністративний корпус ТДМУ.

Матимете нагоду зустрітися з провідними викладачами та науковцями університету, побувати в його наукових лабораторіях, ознайомитися з правилами вступу до університету 2018 року й отримати відповіді на всі запитання щодо вступу та навчання у нашому ВНЗ.

СТУДЕНТИ

Андрій ВОЗНЮК – студент 4 курсу медичного факультету.

Стор. 6

ПЕРЕДПЛАТИТИ ГАЗЕТУ
НА 2018 РІК

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА
«МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ»:

на один місяць – 18 грн. 47 коп. + 2 грн. (доставлення);
на три місяці – 55 грн. 41 коп. + 4 грн. 60 коп.;
на півроку – 110 грн. 82 коп. + 5 грн. 60 коп.;
на рік – 221 грн. 64 коп. + 8 грн. 60 коп.

ІНДЕКС
23292

ЗАСТОСОВУЮТЬ НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ

Уперше в Україні у нашому університеті в освітньому процесі використали програму Body Interact – clinical reasoning education. Це – освітня програма віртуальних клінічних сценаріїв, яка дає можливість у реальному режимі часу відтворити певну клінічну ситуацію з усім необхідним сучасним набором об'єктивних, лабораторних та інструментальних методів обстеження й провести лікування відповідно до сучасних протоколів європейських та американських медичних асоціацій.

Body Interact використовують у

більшості західноєвропейських медичних університетів, США та Канади. Партнерами та основними розробниками програми Body Interact є такі асоціації, як European Society of Cardiology,

American College of Cardiology (USA), the American Heart Association (USA), the American Stroke Association (USA), the Mayo Clinic (USA) тощо.

Цю програму ввели для навчання студентів шостого курсу ТДМУ, а також лікарів-інтернів.

Нині на кафедрі невідкладної та екстреної медичної допомоги, а також у симуляційному центрі за участю викладачів кафедр внутрішньої медицини №1, 2, 3 проходять навчання студенти шостого курсу. Для них доступними є 11 клінічних сценаріїв з невідкладних станів, які вони опрацюють. Такі нововведення в підготовку фахівців значно покращують як теоретичний рівень знань студентів, так і практичні навички, а загалом сприяють підвищенню якості підготовки лікарів.

КОМАНДА НАШОГО ВНЗ – ПЕРЕМОЖЕЦЬ ЦЬОГОРІЧНОГО ПРОЕКТУ «СТУДДОБА»

Уже вкотре в Тернополі відбувся непересічний проєкт «Студентська доба». У ньому взяла участь команда Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського. Для нашого вишу перемога в цьому проєкті вже є традицією, адже головний кубок майбутні медики здобувають третій рік поспіль. Головна мета заходу – виявлення й розвиток інтелектуальних і творчих здібностей молоді шляхом залучення до різноманітних цікавих тренінгів та інтелектуальних ігор.

У цьогорічній «Студдобі» взяли

участь п'ять команд, кожна з яких складалася з восьми осіб. У проєкті були представлені ТНЕУ, ТНТУ, ТНПУ, ТДМУ, а також Буцацький коледж Подільського державного аграрно-технічного університету.

Захід мав два напрямки. Якщо попередні роками організатори працювали лише над проєктом менеджментом, то цього року команди змогли спробувати себе в моніторингу та аналітиці. Як зазначали в оргкомітеті, «Студентська доба» відбувається для того, аби студенти збагнули, що, об'єднавшись, вони зможуть краще реалізувати себе.

Капітан команди ТДМУ – студент четвертого курсу стоматологічного факультету Віталій Карпов наголосив, що у підготовці їм допомагали учасники «Студдоби» від нашого університету попередніх років, зокрема, багато настанов дав Олександр Рибинський-Косман.

Честь Тернопільського медуніверситету також відстоювали представники медичного факультету Романія Павлюк, Юлія Кібець, Катерина Андрушкевич, Сергій Супрун, Артем Присяжнюк, Олександр Стрибулевич, Степан Ванкевич.

ВИБОРОЛА ПЕРЕМОГУ В РЕГІОНАЛЬНОМУ КОНКУРСІ «КРАЩИЙ СТУДЕНТ»

Нещодавно у Тернопільському центрі дозволила та молодіжних ініціатив імені О.Довженка відбувся регіональний етап конкурсу «Кращий студент України». Уже третій рік поспіль студенти Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського здобувають перемогу. Цього разу кра-

імені В.Гнатюка), Анастасія Зозуляк (Тернопільський національний економічний університет).

Студенти виборювали першість у трьох номінаціях – представлення, демонстрування таланту та висвітлення власного бачення теми «Що потрібно зробити для того, щоб студенти не виїжджали за кордон?». Зоряна Вівчар у конкурсі талантів репрезентувала журі свою віршовану казку, яка має доволі серйозний зміст.

«Я проаналізувала проблему еміграції студентів-медиків, зокрема, в нашому місті. Навела аргументи та пропозиції щодо того, як цю проблему можна розв'язати. Журі прийняло рішення, що мій проєкт щодо подолання цієї проблеми був найкращим. Відтак за підсумками результатів усіх конкурсних завдань мені дали звання «Кращого студента». Це пропуск у наступний етап, до якого також треба буде готуватися. Конкурсні завдання будуть схожі, але потрібно буде представити вже впроваджені проєкти. З цього приводу звертатимусь з пропозицією і за допомогою до нашого студентського парламенту. Сподіваюся, що мене підтримають. Таким чином у нас буде нагода презентувати командну роботу», – зазначила Зоряна Вівчар.

Додамо, що перемога дівчини на регіональному етапі справді підтверджує її право представляти студентську громаду Тернопільської області на Всеукраїнській конкурсній програмі «Кращий студент України».

Фото надала Зоряна Вівчар

щою стала представниця ТДМУ Зоряна Вівчар. Нагадаємо, що попередніми роками переможцями були Богдана Перевізік та Михайло Думнич.

Загалом за головний приз змагалося шестеро студентів, серед яких Максим Касарда (Технічний коледж Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя), Соломія Танчак (Галицький коледж імені В.Чорновола), Анастасія Мрикало (Технічний коледж Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя), Ярослав Жданович (Тернопільський національний педагогічний університет

РЕКТОРА ТДМУ ВІДЗНАЧИЛИ ОРДЕНОМ СВЯТОГО РІВНОАПОСТОЛЬНОГО КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО ІІІ-ГО СТУПЕНЯ

За заслуги щодо відродження духовності в Україні ректора Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, професора Михайла Корду нещодавно нагородили орденом Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого ІІІ-го ступеня. Від імені Патріарха Київського та всієї Руси-України Української православної церкви Київського патріархату Філарета нагороду вручив архієпископ Тернопільський та Кременецький Нестор (Писик).

Владика подякував Михайлові Михайловичу за тривалу співпрацю, постійну підтримку Церкви, за самовіддану волонтерську діяльність студентів ТДМУ, які

долучаються до добрих ініціатив представників УПЦ КП. Нагадаємо, що впродовж кількох років майбутні медики нашого університету виконують волонтерську місію в християнському таборі «Вірля». Крім того, в ТДМУ діє проєкт «Духовні зустрічі», в рамках якого відбуваються бесіди священиків різних конфесій зі студентами з метою усвідомлення молоддю медицини як особливої місії служіння людям. Нещодавно був підписаний меморандум про співпрацю між Тернопільським державним медичним університетом імені І.Горбачевського, Міжна-

Архієпископ Тернопільський та Кременецький Нестор (ПИСИК) вручає орден Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого ІІІ ст. ректорові ТДМУ, професору Михайлові КОРДІ

родною клінікою відновного лікування, Тернопільською єпархією Української православної церкви Київського патріархату щодо створення та розвитку реабілітаційного центру для дітей з церебральними патологіями.

Орден Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого встановлено для нагородження єпископату, духовенства, мирян, а також українських та іноземних державних і громадських діячів, працівників культури й мистецтва за особистий внесок у справі відродження української держави і духовності, піднесення ролі Української Церкви в житті суспільства та держави. Нагородження орденом здійснюється за благословенням Предстоятеля УПЦ КП.

Добірку підготовлено за матеріалами прес-служби ТДМУ

Редактор **Г. ШОТ**
Творчий колектив: **Л. ЛУКАЩУК,**
Л. ХМІЛЯР,
М. ВАСИЛЕЧКО
Комп'ютерний набір і верстка:
Р. ГУМЕНЮК

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. **52-80-09; 43-49-56**
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновник:
ДВНЗ «Тернопільський
держмедуніверситет
ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України»
Індекс **23292**

Видавець:
ДВНЗ «Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України»

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 493-93ПР від 24.11.2010,
видане головним
управлінням юстиції у
Тернопільській області

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг – 3,33 друк. арк.
Наклад – 1000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у ДВНЗ
«Тернопільський держмед-
університет ім. І.Я. Горба-
чевського МОЗ України».
46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1.

ЗАХОДЬТЕ НА НАШ САЙТ: WWW.MEDYCHNA-AKADEMIA.TDMU.EDU.UA ТА НА СТОРІНКУ У FACEBOOK

НАЛАГОДЖУЮТЬ СПІВПРАЦЮ З ЦЕНТРОМ РАДІОТЕРАПІЇ В ЕЛЬБЛОНЗІ

Доктор медичних наук Анджей Бадзьо, який є спеціалістом в галузі онкологічної радіотерапії та клінічної онкології, нещодавно прочитав для викладачів і студентів Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського

США. Також пан Анджей є керівником відділу радіотерапії Центру радіотерапії в Ельблонзі. Цього дня також відбулася зустріч з ректором ТДМУ, професором Михайлом Кордою, під час якої було домовлено про те, що фахівці нашого університету

лекцію «Сучасні методи радіотерапії в лікуванні онкологічних захворювань». Він здобув професійний досвід в університетській клініці Гданська на кафедрі онкології та радіотерапії під керівництвом професора Яцека Яссема.

Анджей Бадзьо й надалі робить свої дослідження в Гданському медичному університеті. Він є автором і співавтором понад 130 публікацій та журналів, у тому числі в престижному «Журналі торакальної онкології» в

зможуть проходити стажування в Центрі радіотерапії Ельблонга. Завдяки цьому вони матимуть можливість підвищити свою кваліфікацію та використати здобуті знання й навички в практичній медицині нашої області. Приймаюча сторона зобов'язалася забезпечити житлом і відповідними умовами для стажування. Невдовзі буде підписано угоду про співпрацю між нашим університетом і радіологічним центром Польщі.

Прес-служба ТДМУ

ЗАНЯТТЯ В ШКОЛІ МОЛОДОГО ВИКЛАДАЧА

У листопаді у ТДМУ в школі молодого викладача розпочали лекційні заняття. З цієї події слухачів привітав проректор з науково-педагогічної роботи, професор Аркадій Шульгай, який виступив з лекцією «Основи організації освітнього процесу».

З великим обсягом інформації щодо організації навчального процесу й педагогічної діяльності треба вміти працювати й бути обізнаним з основними законодавчими документами, що формують нормативно-правову базу, наголосив Аркадій Гаврилович. Він докладно зупинився на основних положеннях Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову й науково-технічну діяльність» й акцентував

Аркадій ШУЛЬГАЙ – проректор ТДМУ, професор

увагу на інших нормативно-правових документах, що визначають загальні засади організації освітньої діяльності. На завершення виступу Аркадій Гаврилович побажав слухачам Школи молодого викладача плідної праці й запросив на наступні заняття, присвячені найактуальнішим проблемам науково-педагогічної та навчальної роботи.

Зацікавлення аудиторії викликав також виступ провідного інженера відділу інформаційних технологій Андрія Галавана, який познайомив присутніх з організацією роботи автоматизованої системи управління навчальним процесом у ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського.

На чергових заняттях у школі молодого викладача з лекцією «Хмарні технології створення мультимедійних презентацій» виступила директор бібліотеки нашого університету Олена Проців.

«Основні складові освітньої програми та управління якістю освітнього процесу» – такою була тема лекції доцента ТДМУ Григорія Загричука.

Слухачі отримали багато важливої й потрібної інформації стосовно впровадження сучасних підходів і передових інформаційних технологій у навчальний процес, що сприятиме професійному зростанню молодих викладачів.

Під час наступних занять досвідчені викладачі та декани факультетів охоче ділитимуться досвідом з молодими колегами, які прагнуть досягнути успіхів на викладацькій ниві.

Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)

ПРО АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ НАШІ НАУКОВЦІ МОВИЛИ В УЗБЕКИСТАНІ

Делегація Тернопільського державного медичного університету імені І. Горбачевського у складі завідувача кафедри ортопедичної стоматології Петра Гасюка та доцента кафедри ортопедичної стоматології Андрія Демковича взяла участь у науково-практичній конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасної стоматології», яка відбулася 17-18 листопада на базі Самаркандського державного медичного інституту (м. Самарканд, Республіка Узбекистан). На цьому науковому форумі наші

взим та проректором з наукової роботи Ш.А. Юсуповим. На зустрічі було підкреслено, що між навчальними закладами після укладання угоди про співробітництво налагоджено взаємовигідне та продуктивне партнерство, про що свідчать взаємні візити делегацій ВНЗ.

Офіційну частину конференції відкрив ректор Самаркандського державного медичного інституту, професор А.М. Шамсієв, який підкреслив важливість обміну досвідом, спілкування з учасниками конференції з інших

взгляди на изменения твёрдых тканей зубов при различных видах одонтопрепарирования под металлокерамические конструкции с позиции морфологии» виступив завідувач кафедри ортопедичної стоматології П.А. Гасюк, який зацентрував увагу аудиторії на актуальності питань теоретичного обґрунтування методів препарування зубів під незнімні металокерамічні конструкції.

На секційному засіданні конференції в секції ортопедична та терапевтична стоматологія з доповіддю: «Changes of humoral immune defence in experimental bacterial-immune periodontitis» виступив доцент кафедри ортопедичної стоматології А.Є. Демкович, охарактеризувавши зміни в гуморальній ланці імунної системи в процесі розвитку і перебігу експериментального бактеріально-імунного пародонтиту.

На базі Самаркандської обласної стоматологічної поліклініки в рамках програми Міжнародної академічної мобільності учасники конференції від ТДМУ прочитали лекції та провели практичне заняття зі студентами 5 курсу

(Зліва направо): Андрій ДЕМКОВИЧ і Петро ГАСЮК – доценти ТДМУ

науковці представили доповіді на актуальну тематику.

Візит розпочався з офіційної зустрічі делегації з ректором інституту, професором А.М. Шамсієвим, проректором з навчальної роботи Б.А. Юлдаш-

країн, обговорення найактуальніших питань клінічної та експериментальної стоматології. Він привітав учасників форуму та побажав їм плідної праці.

На пленарному засіданні конференції з доповіддю: «Новые

стоматологічного факультету щодо впровадження нових фундаментальних механізмів лікування захворювань твердих тканин зубів і пародонта інноваційними методиками та визначення пріоритетних напрямків розвитку сучасної стоматології. За відгуками студентів, це була корисна зустріч, з якої вони отримали цікаву й важливу інформацію, а також мали змогу освоїти низку практичних навичок на майстер-класі.

Питанням імплементації нових фундаментальних механізмів лікування захворювань твердих тканин зубів і пародонта інно-

ваційними методиками та визначення пріоритетних напрямків розвитку сучасної стоматології присвятили зустріч з головними лікарями обласних стоматологічних поліклінік Республіки Узбекистан.

Представники нашої делегації збагатилися новими ідеями, поділилися досвідом з приймаючою стороною та з наснагою планують розвивати, а також впроваджувати нові ідеї в ТДМУ.

Петро ГАСЮК,
Андрій ДЕМКОВИЧ,
доценти ТДМУ

ВИЩА МЕДИЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: КВІНТЕСЕНЦІЯ РЕТРОСПЕКТИВ ТА ІННОВАЦІЙ

Завершальним, утім, доволі гармонійним акордом осінніх науково-практичних конференцій в нашому університеті став міжнародний форум «Транснаціональний розвиток освіти та медицини: історія, теорія, практика, інновації». Цьогоріч цей представницький захід, який зорганізувала кафедра іноземних мов, зібрав рекордне число учасників. Понад 200 науковців з нашого краю, а також різних куточків України, Німеччини (Берлінський університет ім. Гумбольдта), Швейцарії, Румунії, Польщі, Латвії надіслали наукові матеріали й прибули, аби обговорити актуальні питання транснаціонального розвитку освіти та медицини. Зокрема, йшлося про педагогічні, філософські та психолінгвістичні проблеми змісту й організації навчального процесу. Головними пріоритетами стали питання навчання та виховання особистості майбутнього фахівця в процесі професійної підготовки. Провідні педагоги ділилися досвідом використання інформаційних та інноваційних технологій у методиці викладання іноземних мов для професійного спілкування та мовної

Ірина ЗАДОРНОЖНА – професор ТНПУ

підготовки іноземних громадян у вітчизняних вищих навчальних закладах. Багато доповідей були присвячені проблематиці міжкультурної комунікації в умовах глобалізації та формування культури лікаря, питанням дистанційного навчання в системі медичної освіти тощо.

Привітав наукову аудиторію від імені ректора ТДМУ, професора Михайла Корди проректор з наукової роботи, професор Іван Кліш. Іван Миколайович привернув увагу до розмаїття тематики форуму, наголосивши, що це перша конференція педагогів і філологів-германістів міжнародного рівня у нашому університеті, та побажав усім її учасникам плідної роботи.

Відкриваючи пленарне засідання, з вітальним словом виступила завідувач кафедри іноземних мов, доктор педагогічних наук Надія Федчишин. У вступному слові вона представила науковий потенціал нашого університету, теоретичні й практичні

Іван КЛІШ – проректор ТДМУ, професор

Забалом під час пленарного засідання прозвучало дев'ять промов. Завідувач кафедри гуманітарних наук Національного фармацевтичного університету (м. Харків) Неля Філяніна презентувала доповідь «Екологічна та естетична освіта і виховання», відзначивши, що екоосвітній потенціал гуманітарного знання цілком органічно вписується в тренд «антропологічного повороту» європейської гуманітаристики, який не лише розглядає людину в її автентичності, а й вносить кардинальні зміни в методологію вивчення.

Значний інтерес аудиторії викликав виступ професора кафедри психології та соціальної роботи ТНЕУ Анатолія Вихруща. Вчений наголосив, що освіта є запорукою формування та нагромадження інтелектуального капіталу. Проте проблема й нині полягає в тому, що ми безвідповідально віддаємо свої напрацювання іншим, не шануємо особистостей-професіоналів, маємо високий відсоток відтоку кадрів у зарубіжні країни. Таке ставлення до освіти не забезпечить підготовку інноваційного капіталу для здійснення суспільних змін у державі. Серед найважливіших умов підвищення якості професійної діяльності промовець назвав готовність до змін, творчий пошук, формування професійної культури фахівця вищої школи й запропонував нові підходи до професійної підготовки студентів-медиків, зокрема, зорганізувати педагогічні тренінги для молодих викладачів, дитячий університет, університет третього віку

задля популяризації медичної освіти.

Професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка Тетяна Пантюк у своїй доповіді «Здоров'я дитини як необхідна умова її гармонійного розвитку» наголосила, що турбота про здоров'я та фізичний розвиток дитини у сучасній освітній парадигмі повинна стати пріоритетом української освіти.

Завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін ТДМУ, професор Ірина Мельничук привернула увагу присутніх до інтегративного характеру інтерактивного навчання, яке об'єднує елементи багатьох інновацій, спрямованих на активізацію навчально-пізнавальної, самостійної, комунікативної діяльності студентів на основі посиленої міжособистісної взаємодії, характеризує його як інноваційний процес і визначає основний напрям педагогічних трансформацій: зміни технологій щодо організації самоосвіти студента.

Значне зацікавлення учасників форуму викликала доповідь за-

Анатолій ВИХРУЩ – професор кафедри психології та соціальної роботи ТНЕУ

відувача кафедри практики англійської мови та методики її викладання ТНПУ, професора Ірини Задорнової, яка у своєму виступі англійською мовою акцентувала увагу на важливості формування рефлексивних умінь студентів, розглядаючи системну рефлексію як важливий компонент ефективного навчання та одну з основних складових су-

часного викладання іноземної мови. Це допомагає не лише краще зрозуміти поведінку індивіда, але й сприяє мотивації його навчальної діяльності, розвитку мислення, здатності розглядати проблеми або ситуації з різних точок зору.

Доцент кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін ТНПУ Олена Волошин у своїй доповіді наголосила, що виховання особистості молодого фахівця передбачає формування у студентів

Надія ФЕДЧИШИН – завідувач кафедри іноземних мов ТДМУ, доктор педагогічних наук

вищої школи теоретичної і практичної бази компетенцій, компетентностей та ефективних механізмів комунікації. А завідувач кафедри англійської філології цього ж університету, професор Лілія Морська мовила про сутність іншомовної стратегічної компетентності в аудіюванні у професійній діяльності майбутніх лікарів. Комунікативним особливостям мовленнєвої поведінки учасників медичного дискурсу була присвячена доповідь «Cross-Cultural Aspect of Physician-Patient Communication» доцента кафедри іноземних мов Національного медичного університету імені О.О.Богомольця Ольги Дунаєвської. Змістовну та насичену актуальним матеріалом доповідь про систему вищої медичної освіти Фінляндії виголосила доцент кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними і венеричними хворобами ТДМУ Марія Шкільна.

Цікавим та інформаційно наповненим був й семінар, який зорганізувала Агенція іноземних мов «Руна» зі Львова, на якому йшлося про алгоритм складання та структури іспиту Cambridge English Test рівня B2 сертифікованим відкритим центром прийняття іспитів Кембриджського університету. Представники агенції надали повну консультацію щодо складання мовних іспитів міжнародного зразка, а також ознайомили всіх учасників з різномірневою системою складання іспитів Cambridge English для різних вікових категорій та професійних сфер: бізнес-англійська (BEC); юридична-англійська (ILEC);

фінансова-англійська (ICFE); іспити для викладачів і вчителів (CELTA, DELTA, TKT). Варто зазначити, що представники цієї агенції підготували роздатковий матеріал з цікавими та пізнавальними завданнями для 38 учасників семінару на розвиток чотирьох видів мовленнєвої діяльності: читання, письма, аудіювання й мовлення. Було зосереджено увагу всіх учасників на різних типах завдань для розвитку навичок читання, які використовують у підготовці

Ірина МЕЛЬНИЧУК – завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін ТДМУ, професор

до складання іспитів. Для розвитку навичок письма та аудіювання учасникам запропонували кілька завдань, що сприяло поживленню аудиторії. Зокрема, набір слів, серед яких по-

Тетяна ПАНТЮК – професор (м. Дрогобич)

трібно було обрати зайве, підкреслені слова у реченнях, які необхідно було замінити синонімами, а також скласти речення, вибравши правильну відповідь із запропонованих слів.

Забалом форум відбувся у теплій та дружній атмосфері, а його учасники повернулися додому, наповнені враженнями та сподіваннями на нову зустріч у колі однодумців та колег.

Надія ФЕДЧИШИН, завідувач кафедри іноземних мов ТДМУ, доктор педагогічних наук

ОБГОВОРИЛИ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДІАГНОСТИКИ, ЛІКУВАННЯ, ДІЄТИЧНОГО ХАРЧУВАННЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ І КОМОРБІДНИХ ХВОРОБАХ

У нашому університеті відбулася науково-практична конференція «Новини світової панкреатології. Проблеми діагностики, лікування, дієтичного харчування при захворюваннях підшлункової залози та коморбідних хворобах». Захід зорганізували у рамках роботи громадської організації «Асоціація сімейних лікарів Тернопільської області», ВГО «Асоціація дієтологів України» у співпраці з Українським клубом панкреатологів на чолі з його президентом – професором Н.Б. Губергріц на честь десятиліття УКП. Конференція відбулася за сприяння адміністрації нашого університету, за що щиро подяка ректорові ТДМУ, професору М.М. Корді й проректорам з наукової та лікувальної роботи – професорам І.М. Кліщу та С.Й. Запорожану, які взяли активну участь в організації форуму.

За два дні роботи конференції її відвідали майже 400 лікарів різного профілю: сімейних, дільничних терапевтів і педіатрів, гастроентерологів, хірургів, рефлексотерапевтів, а також представники середнього медичного персоналу первинної медичної допомоги. Було заслухано 22 доповіді професорів і науковців з різних регіонів України.

Засідання розпочалося на високій патріотичній ноті з музичного виступу клінічного ординатора кафедри ПМСД та ЗПСМ Мар'яни Палихати.

З вітальним словом виступив проректор з лікувальної роботи, професор С.Й. Запорожан, який підкреслив клінічну актуальність ефективного лікування та профілактики захворювань підшлункової залози, яка є мультидисциплінарною проблемою, що об'єднує зусилля лікарів різного профілю.

Учасників конференції привітав проректор з наукової роботи, професор І.М. Кліщ, який наголосив на науковій значимості розробки проблем панкреатології, яка гуртує науковців фундаментальної та практичної медицини.

З вітальним словом до учасників конференції звернулися головний терапевт управління охорони здоров'я Тернопільської ОДА Л.М. Матюк і головний спеціаліст з питань сімейної медицини управління М.Н. Сельська, які підкреслили актуальність первинної медичної допомоги

на засадах сімейної медицини у практичному вирішенні захворювань органів травлення.

Новини європейської панкреатології (зустріч Європейського клубу панкреатологів, м.Будапешт, Угорщина, липень 2017 р.) представила член ради Європейського клубу панкреатологів та Міжнародної асоціації панкреатологів, президент Українського клубу панкреатологів, про-

Ігор ХОМ'ЯК – професор (м. Київ)

фесор Н.Б. Губергріц (м. Лиман – м. Одеса).

Цікавими та інформативними для успішної роботи лікарів були доповіді професора Н.Б. Губергріц щодо патогенезу та сучасних лікувальних програм неалкогольної жирової хвороби печінки та підшлункової залози, актуальних питань ведення

Степан ЗАПОРОЖАН – проректор ТДМУ, професор

ГЕРХ, лікування синдрому надлишкового бактеріального росту, а також проявів алкогольного ураження органів травлення.

Актуальні питання науково-практичних розробок у галузі амбулаторної панкреатології представила віце-президент УКП та Асоціації сімейних лікарів Тер-

Наталія ГУБЕРГРІЦ – професор (Одеська область)

нопільської області, професор Л.С. Бабінець у доповіді «Можливості ведення хворих на хронічний панкреатит з коморбідними станами в амбулаторній практиці».

Увагу колег привернула також доповідь града української гастроентерології, професора Є.Я. Склярова (м. Львів) на тему:

«Призначення ІПП та ребаміпіду в лікуванні НПЗП-гастропатій у пацієнтів з кардіоваскулярною патологією».

Неабияку зацікавленість лікарів різних профілів викликала презентація «Лапароскопічні оперативні втручання при захворюваннях лівого анатомічного сегменту підшлункової залози», яку представив хірург, віце-президент УКП, професор І.В. Хом'як (м. Київ).

На персоналізованому підході до лікування рефрактерної ГЕРХ ставив наголос колега директор УКП, доцент О.М. Агібалов (м. Запоріжжя).

З доповіддю наукового характеру «Ураження підшлункової залози при системних захворюваннях сполучної тканини» виступила професор Т.М. Христин (м. Чернівці).

Проф. О.О. Бондаренко (м. Львів) розкрила механізми медикаментозних уражень печінки й запропонувала сучасні схеми лікування такої патології.

У виступі професора В.О. Те-

ня пацієнтів із стеатогепатитом» та «Функціональна діарея».

Доцент І.О. Боровик (м. Тернопіль) виступила з доповіддю «Ведення пацієнтів з ГРЗ в амбулаторній практиці з позицій доказової медицини».

Питанню інтегрованого ведення хвороб дитячого віку в прак-

Лілія БАБІНЕЦЬ – професор ТДМУ

тиці сімейного лікаря присвятила свою презентацію доцент Н.Є. Боцюк (м. Тернопіль).

Гості форуму тепло відгукувалися про ТДМУ, високий рівень технічного забезпечення університету, про теплий прийом і належну організацію науково-практичної конференції.

У рамках культурної програми заходу відбулася екскурсія Тернополем та знайомство з краєзнавчим музеєм.

У пам'яті гостей конференції залишаться теплі враження від відвідин етнографічної виставки в краєзнавчому музеї міста, що вчить нас бути вірними традиціям нашого народу й справжніми патріотами рідного краю.

Лілія БАБІНЕЦЬ, завідувач кафедри первинної медико-санітарної допомоги та загальної практики-сімейної медицини ТДМУ, віце-президент ГО «Асоціація сімейних лікарів Тернопільської області», член правління УАСМ, професор

СТУДЕНТИ – ПРО НОВІ ВІДКРИТТЯ У СФЕРІ МЕДИЦИНИ

Студенти та викладачі нашого ВНЗ точно знають, що викладатися завжди потрібно на повну! Тому молодь від кожного заняття прагне взяти якнайбільше знань, а викладацький склад прагне поділитися найактуальнішою та найцікавішою інформацією.

Нещодавно відбулася студентська конференція «Нові відкриття у сфері медицини» серед другокурсників факультету іноземних студентів, які навчаються англійською мовою. Проаналізувавши певні сучасні досягнення в

медицині, учасники заходу досить цікаво та яскраво поділилися здобутими знаннями один з одним. Так, предметом презентації Асамані Захарія та Мтаба Хетью Міріам було «Перепрограмуван-

ня зрілих клітин у плюрипотентні стовбурові клітини». Просторовими клітинами мозку, які відповідають за систему орієнтації людини у просторі, цікавилася студентка Яна Грунтенко. Юлія Валігура презентувала цікаву інформацію про відкриття методів лікування малярії, яка викликала дискусію серед студентів. Темою дослідження Андрія Шевчука було розуміння механізмів автофагії.

Доцент Андрій Довбуш презентував матеріал про шляхи передачі та профілактику ВІЛ/СНІД. Нині це є

одна з найбільш актуальних проблем у світі. І саме обізнаність – це основний спосіб вберегтися від цієї небезпечної хвороби. Новинкою для всіх присутніх було зрозуміти клітинні механізми інфікування та водночас цікаво було почути про першу людину, яку вилікували від ВІЛ-інфекції методом трансплантації лімфоцитів іншої людини, яка має імунітет щодо цього вірусу.

У стінах нашого університету завжди прагнемо рівнятися на перших і найкращих. Віримо, що результатами кращих можна надихнутися так сильно, що сил і

витривалості вистачить для досягнення власних вершин. І це важливо. Адже в медицині вершин персональних не буває. Відкриття кожного лікаря – це досягнення та прогрес всього людства.

Нинішні студенти медичних вищих навчальних закладів – це ті, хто завтра рятуватимуть найцінніше – людські життя. Тому не маємо морального права ані посередньо вчитися, ані посередньо вчити!

Олена СМАЧИЛО, студентка II курсу медичного факультету

АНДРІЙ ВОЗНЮК: «ХІРУРГІЯ – ТЕ, ЧИМ ПРАГНУ ЗАЙМАТИСЯ, ДО ЧОГО ЛЕЖИТЬ ДУША»

У студентів ТДМУ є можливість на практиці закріпити здобуті під час навчального року знання. Зокрема, студент 4 курсу медичного факультету Андрій Вознюк під час літніх канікул працював у центральній районній лікарні рідного міста Сарата на Одещині. У розмові з кореспондентом «Медичної академії» Андрій поділився враженнями від виробничої практики, пригадав цікаві клінічні випадки, що запам'яталися, а також розповів про нинішні студентські будні.

– Андрію, літні канікули ви використали для закріплення знань і базових практичних навичок. Скільки працювали в лікарні?

– Майже два місяці. Приїхав на канікули додому й вирішив, що використаю цей час не лише для відпочинку, а й для отримання нових знань і досвіду. У Саратській лікарні розповів, що закінчив 3 курс ТДМУ, успішно склав «Крок» і хотів би на практиці застосувати набуті навички. Мені сказали: «Гаразд, чекаємо на вас завтра».

– В якому відділенні працювали?

– У хірургічному, де спочатку

допомагав медикам в перев'язувальній.

– Першого свого пацієнта пам'ятаєте?

– Так, це був чоловік, хворий на цукровий діабет, з трофічною виразкою на нозі. Оглядаючи рану, я трохи хвилювався, але діяв чітко: виразку та шкіру навколо обробив, додав потрібні ліки, перев'язав. Пацієнт залишився задоволений. Мої старші колеги – також. Натхненний таким результатом, я потім щодня, крім неділі, поспішав до хворих, яким була потрібна перев'язка.

А ще я мав можливість спостерігати за ходом операцій та асистувати чудовому хірургу Айдеру Алімовичу Мамбедієву. В Сарату він переїхав три роки тому з Криму. За медичною допомогою до Айдера Алімовича звертаються пацієнти не лише з нашого, а й із сусідніх районів і навіть здалеку.

– Розкажіть про той день в операційній, коли вперше асистували хірургу.

– Це була операція з видалення атероми – доброякісного утворення, яке розвивається внаслідок відсутності відтоку із салних залоз. У пацієнтки вона була на голові та сягала чималих розмірів. Під керівництвом Айдера Алімовича я скальпелем обережно розсік шкіру по контуру атероми, а після її видалення наклали шви. Відтак були й інші операції, де я асистував.

– Яка з них запам'яталася особливо?

– Ту п'ятницю пригадую до дрібниць. У лікарню прийшов о восьмій ранку. Спочатку працював в перев'язувальній, відтак готувався до роботи в операційній. Операції були планові. Першу завершили до двох годин, друга тривала довше, а третя, найважча, – чотири з половиною години. Це була операція з накладання ілео-анастомозу, ускладнена спайковим процесом. Численні спайки петель кишечника довелося обережно роз'єднувати й лише потім накладати анастомоз. Після багатогодинного стояння за операційним столом боліли і руки, і спина, і ноги, але, хвала Богові, операція завершилася успішно. Коли пацієнта відвезли в палату, Айдер Алімович мене похвалив: «Молодець, гарно працював». Я почувався геть виснаженим і водночас щасливим. Бо вкотре переконався, що хірургія – це те, чим я хочу займатися, до чого лежить душа. Через якийсь час пацієнт – молодий чоловік – пішов додому здоровим і я радів, що все, з Божою допомогою, закінчилося для нього добре.

– Канікули зазвичай для студентів – пора відпочинку, а ви працювали. Не зчулися, мабуть, як і літо минуло.

– Аж ніяк не шкодую за літом, бо встиг і попрацювати, і відпочити. Головне – моя робота при-

носила користь людям і я сам отримував радість від цього.

– Чим приваблює вас фах хірурга? Чому саме ця медична спеціальність зацікавила найбільше?

– Зрозумів, що хочу бути хірургом на лекціях кандидата медичних наук, асистента кафедри загальної хірургії ТДМУ Андрія Вікторовича Махніцького. Торік я також відвідував науковий гурток з хірургії, яким керував Андрій Вікторович. На засіданнях ми розглядали різні нозології, клінічні ситуації, спілкувалися з хворими в лікарні.

– Сучасна хірургія має кілька напрямків.

– Наразі мене більше вабить абдомінальна, тобто проведення операцій на органах черевної порожнини. Можливо, тому, що глибше знайомство з торакальною хірургією ще попереду.

– Чим займаєтеся у вільний час?

– Люблю баскетбол. Почав грати в 10 класі й зрозумів, що це моє. Під час навчання практикуюся в баскетболі рідше, але вдома, повернувшись з чергування в лікарні, зазвичай брав м'яч та йшов на стадіон. Гра на свіжому повітрі дуже добре знімає емоційне напруження. Після занять в університеті стараюся духовно навчатися, відвідуючи Богослужіння в одній з церков християн-протестантів. Також я є членом молодіжного гуртка при церкві,

співаю в церковному хорі. Хороший спів – особливий. Не можу словами передати те духовне піднесення, яке відчуваєш, коли голоси різних тембрів – тенори, альти, басы, сопрано – зливаються воедино в злагодженому звучанні. Це неймовірно гарно.

– Для навчання ви вибрали ТДМУ, а не Одеський медуніверситет, хоча з Тернополя додому дорога неблизька.

– Тривалий час міркував, який виш вибрати, але одразу вирішив, що це не буде Одеса. Можливо, підсвідомо розумів, що час виходити з зони комфорту, ставати самостійним. Вагався, обираючи між Національним університетом ім. Богомольця та ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, і нині дякую Богу, що навчаюся саме тут. Вдячний університету за знання. Тернопіль же полюбив за атмосферу, дуже затишну й приємну. Недаремно його називають фанним містом. І люди тут мешкають гарні, привітні. Моя сестра Альона теж дійшла висновку, що хоче навчатися в Тернополі й зараз вона є студенткою ТНПУ ім. Володимира Гнатюка.

– Після літньої практики ви продовжили навчання, а в університет надійшов лист від пацієнтів хірургічного відділення Саратської райлікарні, в якому вони дякують вам за сумлінність і відповідальність, а керівництву та професорсько-викладацькому складу ТДМУ – за прекрасну підготовку майбутніх медичних кадрів для нашої держави. Хай ця подяка стане для вас стимулом до нових успіхів!

Лідія ХМІЛЯР

ВІСТІ

ВЧИЛИ БУТИ ЛІДЕРАМИ

З ініціативи сектора освіти студентського парламенту Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, до якого входять Віталій Карпов, Романія Павлюк, Катерина Андрушків, нещодавно в читальній залі бібліотеки в рамках програми «Сходи в майбутнє» відбувся тренінг з комунікацій та лідерства.

Практичними навичками з цієї теми зі студентами ТДМУ ділилися завідувач кафедри мовної підготовки і комунікації в публі-

чному управлінні Національної академії державного управління при Президентіві України, професор Світлана Бронікова.

Під час тренінгу учасники визначили параметри ідеального лідера, пробували свої вміння у ролі критиків та спікерів, вправлялися у комунікації. Крім того, увагу приділили темі ефективного та лаконічного викладення власних думок. Нашим студентам вдалося опанувати техніку метафори та низку інших.

Учасники заходу сподіваються, що подібна зустріч була не остання, адже всі почерпнули багато корисного для себе.

Нагадуємо, що Всеукраїнська освітня платформа «Сходи в май-

Світлана БРОНІКОВА – професор (м. Київ)

бутнє» є своєрідним майданчиком для молодих та активних людей, де кожен зможе втілити власну ідею. Місія проекту – створити умови для вільного прояву та отримання знань, стати джерелом набуття вмінь і навичок, які необхідні для людини майбутнього.

Освітня платформа працює за п'ятьма напрямками: патріотизм, лідерство, розвиток особистості, менеджмент і самоврядування. Головне завдання програми – отримати нове покоління свідомих, кваліфікованих фахівців.

Прес-служба ТДМУ

З ВОЛОНТЕРСЬКОЮ МІСІЄЮ – У ХОСПІС

Студенти Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського впродовж двох з половиною місяців виконували волонтерську місію в Тернопільській обласній лікарні «Хоспіс». Координатором цієї тривалої добровільної роботи була третьокурсниця медичного факультету Оксана Кушнерик.

У хоспісі майбутні медики допомагали медичному персоналу в догляді за пацієнтами. Вони годували тих, хто перебуває тут під опікою, охоче спілкувалися з літніми людьми, доглядали за ними, намагалися взяти участь в усіх процесах. За словами наших студентів, персонал лікарні складається з людей з великим серцем і щирими посмішками, які щоразу радо зустрічали молодь.

До волонтерського складу увійшли Антоніна Круковець, Вікторія Гордій, Анастасія Косенко, Дар'я Каленська, Катерина Бігунок, Наталя Петрова, Софія Гащак, Марта Вітенько, Ольга Іваніцька, Ірина Демах, Віта Косовська, Ульяна Сатурська, Юлія Валігура, Павло Левчук, Ілона Новаківська, Яна Тригуб, Дарія Щербина.

У зв'язку з початком сесійного

періоду студенти зробили невелику паузу у своїй благородній місії. Вони планують повернутися до волонтерської роботи у хоспісі наступного навчального семестру.

«Емоційно – це нелегко, особливо, коли приїжджаємо туди й бачимо все на власні очі. Легше ставало на душі тоді, коли пацієнти з вдячністю дивилися на нас. Ми урізноманітнювали їхнє життя. Сподіваюся, що нам вдалося дати те, чого їм найбільше бракує, – спілкування. Вражені роботою й щирістю персоналу, який працює у хоспісі. Вони щодня перебувають у нелегких емоційних умовах, але посмішки на їхніх обличчях завжди щирі. Захоплені мужністю й милосердям цих людей. Вони насправді дуже сильні. У координуванні волонтерської діяльності мені допомагала старша медсестра Оксана Михайлівна, якій дякую за підтримку. Плануємо після складання сесії знову повернутися до волонтерської діяльності. Розуміємо, що можемо зробити свій невеличкий внесок у покращення якості життя цих людей», – розповіла Оксана Кушнерик.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

..... Всесвітній день боротьби зі СНІДом .....

ЗОРГАНІЗУВАЛИ СТУДЕНТИ ПРОСВІТНИЦЬКІ АКЦІЇ

Щороку студенти Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського у Всесвітній день боротьби зі СНІДом організують заходи, спрямовані на інформування краян про це небезпечно захворювання, методи його профілактики, шляхи передачі тощо. Цьогоріч 1 грудня волонтери з числа майбутніх медиків, які входять до Товариства Червоного Хреста, провели акцію «Безпечний кекс».

Юнаки та дівчата самі приготували кекси та інші солодощі й за символічну ціну продавали їх викладачам і студентам ТДМУ. В адміністративному корпусі університету випічку пропонували Михайло Бандрівський, Артем Мацько, Світлана Сідор, Микола Барта, Амін Мудассар, Омар Хамід, Саміра Хаятулах, Анна Плешканьова, Діана Попович.

У Тернопільській обласній клінічній психоневрологічній лікарні та лікарні №3 цю акцію

провели Інга Білик, Михайло Банацький, Сергій Вознюк, Тетяна Бабій.

Окрім того, майбутні медики розповідали про Всесвітній день боротьби зі СНІДом, про важливість профілактики цього захворювання. Молодим людям особливо наголошували на безпечному сексі, позаяк останніми роками почав випереджати шлях передачі вірусу імунодефі-

циту людини статевим шляхом. Завдяки просвітницькій діяльності деяких громадських організацій вдалося значно знизити рівень передачі ВІЛ серед ін'єкційних наркозалежних осіб. Інший спосіб передачі – від матері до дитини.

Студенти та викладачі ТДМУ зібрали 4290 гривень. Ці кошти використають на матеріальну допомогу ВІЛ-позитивним дітям

нашого краю. Також усі бажаючі могли безкоштовно пройти анонімний тест на ВІЛ у мобільній амбулаторії, яка розташувалася на Театральному майдані.

Інша частина студентів ТДМУ відвідала учнів 10-11 класів Тернопільської спеціалізованої ЗОШ №3 з навчальною, інформативною лекцією про шляхи передачі ВІЛ та методи захисту від хвороби. Відтак студенти з школярами пограли в інтерактивну гру, спрямовану на закріплення почутого ними матеріалу на лекції та можливість поставити запитання нашим волонтерам. Лекцію школярам прочитав студент Гаябах Нкрумах Фредерік, а допомагали йому в спілкуванні Мар'яна Ткачик, Ольга Стельмах, Катерина Булавина, Микола Підфедько, Настя Лисятинська.

Куратором цього заходу була доцент кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією Наталія Ярема. Студенти висловлюють їй подяку за відповідальність та чу-

дову командну роботу, а також за мудре наставництво й бажання підтримати ініціативу молоді.

Також свої заходи організували представники Європейської студентської медичної асоціації. Насамперед вони зняли інформативне відео, в якому відобразили шляхи передачі ВІЛ/СНІД, що люди зі статусом ВІЛ-позитивних не повинні бути викинуті із суспільства. Представники ЄМСА наголошували на тому, що не можна дискримінувати таких осіб. Наші активісти також 1 грудня провели інформативну зустріч з учнями школи №6. У цьому їх підтримав декан факультету іноземних студентів, професор Петро Сельський, який також поспілкувався зі школярами. Наприкінці представники Європейської студентської медичної асоціації на згадку про цей день чіпляли всім бажаючим червоні стрічки.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

ВРОЧИСТА МИТЬ

ПРИСЯГУ СКЛАЛИ ЛІЦЕЇСТИ

За доброю традицією урочиста посвята в ліцеїсти учнів 10 класу загальноосвітньої школи I-III ступенів-медичного ліцею №15 відбулася в актовій залі ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського. Діти чекали цього свята й готувалися до нього з натхненням. Їхнє радісне хвилювання розділяли вчителі, батьки. Піднесений настрій панував у залі.

— Шановні учні, педагоги, батьки! Раді вітати вас у стінах Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського, — звернувся до присутніх проректор з навчально-педагогічної роботи, професор Аркадій Шульгай. — Передусім хочу передати найщиріші вітання від ректора нашого університету, професора Михайла Михайловича Корди та побажати вам успіху на шляху здобуття медичної професії.

Як зазначив Аркадій Гаврилович, посвята в ліцеїсти — особливий день, що знаменує початок шляху до омріяного фаху. Це

Аркадій ШУЛЬГАЙ – проректор ТДМУ, професор

перший крок до найгуманнішої й водночас дуже складної та відповідальної професії медика, яка передбачає служіння людям і вимагає постійного навчання й самовдосконалення. Щоб стати лікарем, треба здобути вищу медичну освіту і в ТДМУ для цього створили всі умови. Приємно, що серед нинішніх студентів нашого вишу є випускники школи-ліцею №15, які в майбутньому, можливо, стануть авторитет-

Степан ЗАПОРОЖАН – проректор ТДМУ, професор

ними представниками галузі охорони здоров'я й успішно впроваджуватимуть нові медичні технології. Нинішнім школярам Аркадій Гаврилович побажав наполегливо та старанно вчитися, щоб, отримавши необхідні знання, вступити до ТДМУ, здобути вищу медичну освіту й стати добрими фахівцями.

Учнів, вчителів, батьків привітав проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, професор Степан Запорожан.

— Для мене нинішнє свято — подвійне, адже я теж навчався в Тернопільській школі №15, — сказав Степан Йосипович. — Тішуся, що нинішнього року 14 її випускників стали студентами ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського. Сподіваюся, що й наступного року нові ліцеїсти успішно складуть вступні іспити в один з найкращих медичних університетів України — Тернопільський державний медичний університет, якому цьогоріч виповнилося 60. Хочу виконати приємну місію й від імені ректора нашого університету, професора

Михайла Михайловича Корди подарувати шкільній бібліотеці книгу про академіка Василя Дмитровича Братуса — прекрасну людину й видатного хірурга, який присвятив своє життя медицині. Мені пощастило бути учнем Василя Дмитровича.

Згадуючи свого наставника та друга, Степан Йосипович розповів, що коли Василя Дмитровича в день його 90-річчя запитали, в чому секрет його довголіття, сивочолий академік

Тетяна СОЛТИС – директор ліцею

відповів: «Спішіть робити людям добро і добром вам воздасться».

— Прочитавши книгу, більше знатимете про цю легендарну постать, — сказав, звертаючись до учнівської молоді, професор Степан Запорожан. — Бажаю вам здоров'я і успішного навчання. Здобуйте знання, щоб у недалекому майбутньому стати студентами ТДМУ.

Директор ліцею Тетяна Солтис привітала десятикласників з посвятою в ліцеїсти.

— Це свято вступу до майбутньої професії й символічно, що відбувається воно у стінах чудового вищого медичного навчального закладу. Медик — най-

благородніша професія, але водночас дуже нелегка. Бути справжнім медиком — означає любити людей та вміти допомогти пацієнту в скрутну хвилину, коли є небезпека для його здоров'я, а то й життя.

Дорогі діти! Сьогодні ви складете клятву й отримаєте пам'ятку ліцеїста, яка нагадуватиме про головне у міжлюдських стосунках — добро, гуманність, милосердя, про те, що життя та здоров'я — найбільша цінність. Бажаю кожному здійснити свою мрію, бути здоровим й успішним.

На плідне навчання учнів благословив священник Архієпархіального собору Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці, отець Андрій Янішевський, який зазначив, що зараз їх завданням є здобувати знання, якомога більше й якомога наполегливіше. Лише маючи міцні знання, можна стати студентом медичного вишу.

Піднявшись на сцену, десятикласники склали клятву ліцеїста та виконали студентський гімн «Гаудеамус». Директор ліцею вручила кожному святоку пам'ятку.

Від імені батьків ліцеїстів привітала мама десятикласниці Ольга Александрович: «Здобуйте знання, щоб творити гідне майбутнє медицини. Нехай професія медика, яку ви оберете, не стане для вас ремеслом, а буде справжнім покликанням! Нехай вам щастить, прийдешнє покоління студентського братства! В добру путь!».

За традицією батьки передали ліцеїстам пишний коровай. Свято завершилося невеличким концертом. У виконанні учнів прозвучала пісня «Я бажаю вам добра» та інші. Присутні в залі оплесками проводжали кожен виступ.

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

ПРОБЛЕМА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ В УКРАЇНІ

Поглиблений аналіз структури та динаміки інфекційної захворюваності показує, що епідемічна ситуація в світі та Україні продовжує ускладнюватися. На зміну пандеміям натуральної віспи та чуми, які давно відійшли в минуле, прийшли пандемії ВІЛ-інфекції/СНІДу та парентеральних вірусних гепатитів. Досі некереновано залишається велика група гострих респіраторних захворювань, серед яких найбільшу соціально-економічну та медичну значимість зберігає грип. Чітко окреслилася актуальність великої групи герпетичних інфекцій. За останні 30 років завдяки науково-технічному прогресу відкрито майже 60 збудників інфекційних хвороб, розповсюдження яких по земній кулі потребує широкомасштабних досліджень. Відповідно дедалі більшої ваги набуває проблема емерджентних та орфанних інфекцій. Як розв'язати назрілі проблеми – у розмові із завідувачем кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними і венеричними хворобами Тернопільського державного медичного університету ім. І. Горбачевського, президентом Всеукраїнської асоціації інфекціоністів, академіком Національної академії медичних наук України, професором Михайлом Андрейчиним.

– Михайле Антоновичу, ситуація, вочевидь, критична, а що говорить статистика щодо інфекційної захворюваності в Україні?

– За даними ДЗ «Український центр контролю та моніторингу захворювань МОЗ», інфекційна захворюваність в Україні (без врахування ВІЛ-інфекції) торік порівняно з 2015 р. зросла майже на 18 %. Передусім це відбулося за рахунок грипу (зростання майже у 4 рази) та ГРЗ, однак приріст дали також сальмонельозна інфекція, за винятком черевного тифу та паратифів А, В, С (на 7 %); шигельоз Зонне (12 %); харчова токсикоінфекція (понад 5 %); лептоспіроз (7 %); кашлюк (29 %); вірусний менингіт (майже 9 %); гепатит А (майже 22 %); гострий гепатит В (понад 8 %); інфекційний мононуклеоз (понад 12 %); аскаридоз (понад 8 %); трематодози, в тому числі опісторхоз (майже 2 %), пневмококовий менингіт (майже 90 %), інші бактерійні менингіти (4 %). Деякі інфекції зросли на один або декілька випадків (дифтерія, паракашлюк, рикетсіози, кліщовий вірусний енцефаліт, геморагічна гарячка з нирковим синдромом, носії збудників черевного тифу та паратифів).

Безперечно, таке зростання може бути зумовлено кращою діагностикою вказаних інфекцій, а також періодичністю багаторічного епідемічного процесу. Однак, наприклад, зниження захворюваності на хворобу Лайма (з 8 до 6 випадків на 100 тис. населення) викликає лише здивування. Адже в деяких областях (де було проведено значну санітарно-освітню роботу та відносно краще налагоджено специфічну лабораторну діагностику цієї інфекції) кількість звернень населення з приводу укусів кліщів навіпаки різко зросла. Та й специфічне обстеження хворих з хронічною запально-дистрофічною патологією шкіри, суглобів, сер-

ця, периферичної та центральної нервової системи дає змогу значно частіше діагностувати цю небезпечну інфекцію. Так, лише у Тернопільській області торік частота діагностики Лайм-бореліозу порівняно з 2015 р. збільшилася на майже 28%. Тож у суспільстві формується ілюзорне уявлення про відносне епідемічне благополуччя в державі, а проти епідемічні заходи виконуються в недостатньому обсязі. Реєстрація інфекційних хвороб в Україні здійснюється вкрай незадовільно, показники значно занижені. Коли існували санітарно-епідеміологічні станції, облік також «кульгав», адже за збільшення рівня інфекційної захворюваності працівників СЕС сварили й навіть карали. Але нині ситуація ще гірша, бо ж, по суті, ніхто не відповідає за реєстрацію таких випадків повною мірою – санітарно-епідеміологічні установи ще не виконують проти епідемічну роботу в достатньому обсязі. Термінові повідомлення про нові випадки інфекційних захворювань від місцевих лікувальних установ за інерцією спрямовуються до обласних державних лабораторій МОЗ. Епідеміологічний нагляд частково переданий агропромислового комплексу, який не має достатньої кількості відповідних спеціалістів. Різко скоротилося число епідеміологів, у багатьох районах їх взагалі немає. Посада головного позаштатного інфекціоніста, який узагальнював та аналізував інфекційну захворюваність і надавав відповідні пропозиції, також ліквідована. Приватний сектор медицини взагалі не зацікавлений реєструвати інфекційних хворих, хоча охоче надає їм платні послуги. Епідемічні осередки обстежуються лише частково, а лабораторні дослідження контактних майже не проводяться через нестачу коштів. Тому серед контактних осіб виявляють мало хворих, відповідно, не знаходять першоджерело інфекції, яке продовжує поширювати за-

разу. А ще зважає на «супутні проблеми». Наприклад, в аптеках, число яких постійно зростає, залюбки продають антибіотики, протівірусні препарати, інші засоби від гарячки, нежитю, проносу, отруєнь, хвороб печінки тощо, а чи є серед любителів самолікування інфекційні хворі – нікого не цікавить.

До того ж нині їх практично прирівняли до терапевтичних хворих – під час шпиталізації в інфекційній стаціонар їм пропонують платити «добровільний внесок» на підтримку лікувального закладу, а потім ще й за обстеження та лікування. Зважаючи на те, що інфекції зазвичай обирають соціально незабезпечених осіб, яким не під силу такі витрати, тож вони відмовляють-

Михайло АНДРЕЙЧИН – завідувач кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними і венеричними хворобами ТДМУ, президент Всеукраїнської асоціації інфекціоністів, академік НАМН України, професор

ся від шпиталізації. Таким чином, інфекційні стаціонари втрачають функцію ізолятора, яка є дуже важливим проти епідемічним заходом.

– Особливе занепокоєння викликає почастішання спалахів інфекційних хвороб.

– За період 2012-2016 рр. число таких спалахів зросло майже в п'ять разів (з 34 до 166)! Відповідно збільшилася кількість постраждалих – до понад 3 тисяч осіб, у тому числі й дітей. Найчастіше спалахи були спричинені збудниками кишкових інфекцій і дедалі частіше почали фіксуватися в організованих колективах – торік таких стало вдвічі більше порівняно з 2015 роком (72 проти 37). Особливий резонанс у суспільстві спричинив епідемія 2016 р. у кількох населених пунктах Одещини, пов'язаний з вживанням недоброякісної питної води. Тоді постраждало майже 800 осіб, більше половини з яких – діти. Подібні факти свідчать про незадовільний санітарно-

гігієнічний контроль у державі та подальше його послаблення. І це при тому, що 16 % питної води в Україні не відповідає вимогам стандартів за санітарно-гігієнічними показниками, майже 5 % води в центральних водогонях є бактеріально забрудненою. Останнім часом в Україні відсутній належний контроль за ресторанним бізнесом, супермаркетами, кафе, барами, вуличними лотками, стихійними ринками. В одній з областей під час вивчення обставин чергового спалаху виявилось, що ресторан, в якому хворі «підчепили» інфекцію, ніхто не перевіряв впродовж п'яти років, а з 11 працівників кухні жоден не пройшов медичного огляду! Зрештою, порушення санітарного законодавства виявляються при багатьох вибіркових перевірках. Узагалі заборона позапланових перевірок харчових об'єктів відіграла негативну роль. Тепер «вживати заходів» доводиться лише після того, як сталася біда.

– Яка картина вимагується щодо віддалених наслідків інфекційних хвороб?

– За останні п'ять років смертність від інфекційних хвороб коливалася від 20 до майже 29 випадків на 100 тисяч населення, а інвалідність – від 2 до 5,6 %. За період 1987-2016 рр. в Україні офіційно зареєстровано понад 297 тисяч випадків ВІЛ-інфекції, в тому числі 93 тисяч в стадії СНІД та майже 42 тисяч випадків смерті у цій стадії. Жертвами цієї недуги стають переважно молоді люди – 30-39 років. Навіть у тих дітей, які завдяки антиретровірусній терапії та іншим превентивним заходам народилися вільними від ВІЛ, формується недостатність імунної системи, тому вони часто хворіють, частіше помирають, ніж їх ровесники. Також, починаючи з 2016 р., в Україні втричі зросла смертність від ботулізму, чого давно немає у високорозвинених країнах. Частота ранньої неонатальної захворюваності та смертності у разі внутрішньоутробної інфекції варіює від 5 до 27 %, мертвородженість досягає майже 17 %. Загальний рівень зареєстрованої перинатальної смертності в Україні на 43 % вищий за середньоєвропейський. У структурі смертності новонароджених інфекційна патологія досягає 65-70 %, тобто є однією з основних.

Унаслідок хронічного гепатиту С цироз печінки формується у 12 % хворих вже впродовж 20 років, у 20-30 % – через 30 років. Частота гепатоцелюлярної карциноми на тлі цирозу печінки досягає 1,4-3,3 %.

– Яка ситуація щодо кампанії з вакцинавання?

– На жаль, забезпечення вакцинами вкрай незадовільне. Чомусь щеплення проти дифтерії, правця та кашлюку у різних вікових групах дітей 1-го року життя передбачена різними вакцинами, та й їх немає. Для оцінки ситуації можу навести приклад Тернопільської області. 2014 р. забезпечення вакциною «Пентаксим» (для першого та другого щеплення) склала 11 % від потреби, 2015-2016 рр. – до 40 %; АКДП у цей період взагалі не було; забезпечення вакциною АаКДП «Інфанрікс» становило 23 % і майже 42 % відповідно, торік – 0. Вакцини для ревакцинації АДП 2013-2015 рр. також не було.

Не краща ситуація з профілактикою кору, краснухи, паротиту. 2014 р. поставлено 18 % вакцин від потреби, 2015 р. – 0,25 %, торік – 9,8 %. І це при тому, що епідемія кору розгулює навіть у благополучних країнах, де дитяче населення захищено, – в Італії, Німеччині, Франції тощо, навіть з летальними випадками. Чого ж чекати в Україні, де також має місце спалах кору, а обсяг профілактики цієї хвороби 2016 р. скоротився до 20 %, ревакцинації – до майже 15 %?

Щодо профілактики поліомієліту, було передбачено бодай частковий перехід на інактивовану поліомієлітну вакцину, яку визнано безпечнішою, але 2014-2016 рр. її взагалі не постачали в Україну.

Тож логічно констатувати, що останніми роками план профілактичних щеплень виконано незадовільно. Якщо 2008-2013 рр. проти туберкульозу було вакциновано 90-95 % дітей (у пологових будинках або до 1 року життя), то 2014 р. цей показник знизився до 28 %, 2015 р. – до 17 % від запланованого; дещо краща ситуація 2016 р. – 67 %, за 9 місяців 2017 р. – 57 %. Утім, для припинення розповсюдження хвороби необхідно, аби щепленнями було охоплено не менше 95 % дітей, які цього потребують. З ревакцинацією також проблема, наприклад БЦЖ-3, яка показана у 14 років, жодна дитина з 2012 р. у нашій області не отримала. Профілактика поліомієліту також незадовільна – найнижчі показники вакцинації дітей (до 1 року) були 2014-2015 рр. – 35 і 37 % відповідно.

Не належним чином складаються справи з профілактикою дифтерії, кашлюка, правця – 2014-2016 рр. провакциновано 33,3, 28,7, 9,8 % дітей відповідно (це найгірші показники); ревакцинація шестирічних дітей – 0,1 % 2015 р., підлітків і дорослих – 0. Профілактику гепатиту 2015-2016 рр. було забезпечено на 16 і майже 13 % від потреби відповідно. Не краща ситуація із забезпеченістю специфічними лікувальними сироватками та імуноглобулінами. Востаннє їх закуповували за кошти обласного бюджету 2009-2010 рр. Після того поставок цих препаратів у регіони не було. Нині в Тернопільській області є лише антирабійний імуноглобулін. **(Продовження на стор. 9)**

ПРОБЛЕМА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ В УКРАЇНІ

(Закінчення. Поч. на стор. 8)
Противрацевої сироватки, необхідної як для лікування, так і для екстреної профілактики правця при травмах, немає. Наведу лише один показовий приклад. Місяць тому до інфекційного відділення однієї з лікарень Тернополя шпиталізувати хвору з тяжкою формою ботулізму (діагноз підтверджено лабораторно). Так от, протиботулінічну сироватку для неї довелося замовляти телефоном – зі складу, який розміщений десь поблизу Києва. Це був канадський анти-токсин – (кінський), який в Україну привезли волонтери як гуманітарну допомогу в дуже обмеженій кількості. А хворий препарат довезли родичі. Невідкладну допомогу лікарі надали невчасно.

– Що потребують нині інфекційні стаціонари?

– Їх завжди фінансували за залишковим принципом, тож стан більшості інфекційних відділень жалюгідний. До того ж значну частину районних інфекційних відділень узагалі ліквідували. Офіційна причина – епідемічне благополуччя. Але ми вже неодноразово заявляли, що це ілюзія, створена шляхом маніпулювання статистичними даними та підміною інфекційних діагнозів неінфекційними. Ситуація ускладнюється тим, що можновладці всіх рівнів (як і головні лікарі багатопрофільних лікарень) не усвідомлюють або й не хочуть розуміти, що праця інфекціоністів та епідеміологів ідентична роботі протипожежної служби – її якість оцінюється не за кількістю пожеж, а за їх відсутністю. Звідси – особливості розрахунку ліжкового фонду, забезпечення лікарями й кадрами. Інфекціоністів усіх регіонів непокоять одні й ті ж

питання – відсутність специфічних імунобіологічних препаратів, вакцин і навіть ліків для надання хоча б невідкладної безоплатної медичної допомоги хворим. Не вистачає кваліфікованих лікарів-інфекціоністів (на чверть від потреб), низька заробітна платня (чомусь лише в центрах ВІЛ-інфекції/СНІДу медичні працівники отримують 60 % доплати до основного окладу).

Впровадження медичних реформ також безпосередньо зачіпає нашу службу. Але дивує те, що інфекційна служба жодним словом не згадується у планах реформ, кошти передбачені лише на боротьбу з епідеміями. Складається враження, що чиновники не бачать того небагатовалювального щодо інфекційних хвороб, яке має місце в Україні. Скажімо, не зрозуміло, яка доля чекає на кабінети інфекційних захворювань поліклінік? Якщо функції інфекційніста поліклініки переберуть на себе сімейні лікарі, тоді й рівень їхньої підготовки має бути іншим. Жодної інформації щодо подальших перспектив спеціалізованих інфекційних стаціонарів і діагностичних лабораторій у пропонуваній реформі також немає. Нам варто слідувати прикладу успішних країн, які також вийшли із «соціалістичного минулого», проте змогли адаптуватися до нових умов (маю на увазі Польщу, Естонію, Литву, Латвію).

– Яким бачить майбутнє розвитку служби Всеукраїнська асоціація інфекціоністів?

– Передусім наша асоціація наполягає на тому, аби інфекційна служба фінансувалася з державного бюджету, адже існує потенційна небезпека виникнення спалахів й епідемій, а деякі інфекції спричинили хронічну

епідемію (наприклад, парентеральні вірусні гепатити, ВІЛ-інфекція).

Також пропонуємо залучити фахівців асоціації до робочої групи, яка б підготувала проект наказу МОЗ «Про удосконалення системи надання медичної допомоги інфекційним хворим в Україні в умовах реформування галузі охорони здоров'я». На часі розробити та затвердити таблицю оснащення інфекційних відділень багатопрофільних лікарень й обласних інфекційних лікарень, передбачивши суттєве покращення матеріальної бази цих закладів, забезпечивши їх сучасними засобами діагностики і лікування. Також потрібно передбачити створення інфекційних палат (відділень) високого рівня захисту у центральних лікарнях госпітальних округів та обласних інфекційних лікарнях.

Держава має гарантувати безоплатність надання медичної допомоги інфекційним хворим у державних і комунальних закладах охорони здоров'я, а також у державних наукових установах. Зауважу, що це вимога Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», зокрема ст. 19 «Права осіб, які хворіють на інфекційні хвороби чи є бактеріоносійми» та статті 10, розділу III. Тим більше, що в період реформування галузі такі гарантії стають особливо актуальними.

Асоціація готова долучитися до розробки Державної програми боротьби з вірусними гепатитами у дорослих і дітей – вона дуже важлива. Держава водночас має забезпечити фінансування профілактики, діагностики та лікування вірусних гепатитів, передусім у соціально незахищених хворих і груп ризику. Спи-

сок пропозицій можна продовжити, але наші подання майже не враховують. Наприклад, президія асоціації неодноразово просила надати їй право проводити атестацію лікарів-інфекціоністів, за участі представників МОЗ, обласних і міських департаментів охорони здоров'я, однак і це питання також не вирішується.

– Які механізми, на ваш погляд, варто залучити, щоб покращити біологічну безпеку держави?

– З цією метою, а також задля протидії біотероризму та забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя необхідно створити єдину національну автоматизовану систему спостереження і контролю за біологічною ситуацією. Це завдання номер один. В основі такої системи мають бути НДІ мікробіологічного, вірусологічного та епідеміологічного профілю, центри державного санітарно-епідеміологічного нагляду, центри громадського здоров'я, Держпродспоживслужба. Першочергового вирішення потребує досить великий блок заходів юридичного та організаційно-технічного спрямування. Передусім у законодавстві України має бути закріплено кримінальну відповідальність (як за найтяжчі злочини перед людством) за несанкціоновані дії, пов'язані з виділенням, зберіганням, нагромадженням і застосуванням з антигуманною метою збудників інфекційних хвороб, які становлять потенційну або ймовірну загрозу для життя та здоров'я людей.

Якнайшвидшого вирішення потребують кадрові питання. Недооцінка проблеми біобезпеки та біологічної зброї в останні десятиліття призвела до поступового «вимивання» з навчальних програм підготовки студентів-медиків і лікарів (на етапі післядипломної освіти) питань захисту від біологічної зброї, мікробіології біологічних уражуючих агентів, епідеміології, клініки, профілактики та лікуван-

ня спричинених ними захворювань. Це суттєво знизило рівень готовності спеціалістів до роботи в особливих умовах. Тож у навчальні програми потрібно внести відповідні зміни. Це стосується і сімейних лікарів, яким нині також пропонують працювати у нецілком звичних умовах. Одні сімейні лікарі у жодному разі не впровадяться з інфекційною патологією самотужки. На це є багато причин. Одна з них – недостатня підготовка (за кількістю виділених навчальних годин на вивчення такої патології).

Наш колега зі Львова, доктор наук з державного управління Роман Грицько проаналізував понад 65 тисяч консультацій сімейних лікарів, наданих дорослому населенню. За структурою захворювань гострі інфекції верхніх дихальних шляхів було діагностовано у 42 % пацієнтів, гострі кишкові інфекції – у 7 %, гострі інфекційні захворювання нижніх дихальних шляхів – у майже 3 % пацієнтів. Оскільки діагностичні можливості сімейних лікарів обмежені, то неминучі діагностичні помилки. Тут потрібна фахова допомога інфекціоніста.

Аби наблизити інфекціоністів до первинної ланки надання допомоги, пропонуємо створити центри інтегративної сімейної медицини на базі амбулаторій-поліклінік, де працювали б «вузькі» спеціалісти, у тому числі й інфекціоністи. Останні консультуватимуть сімейних лікарів і займатимуться профілактикою інфекційних захворювань серед мешканців об'єднаних територіальних громад. Така структура дасть змогу зберегти робочі місця медичних працівників, які підпадають під скорочення згідно з новою реформою охорони здоров'я, а найважливіше – наблизити медицину до людей, а не віддаляти її у центри госпітальних округів, куди хворі добираються, долаючи десятки кілометрів.

Лариса ЛУКАЩУК

НАГОРОДА

«ГОРДІСТЮ МІСТА» СТАЛА ТЕРНОПІЛЬСЬКА МІСЬКА ЛІКАРНЯ №2

Нещодавно (21-22 листопада) відбулася, на мій погляд, важлива знакова подія для колективу КНП «Тернопільська комунальна міська лікарня №2» – заклад отримав нагороду «Гордість міста» від телевізійного проекту «Інспектор міста» однієї з найуспішніших телекомпаній «1+1». Отримати цю нагороду – не просто, адже часто під час перегляду минулих телепрограм доводилося червоніти за колега з інших медичних закладів, які потрапляли під спонтанну перевірку прискіпливого «Інспектора», а часом – просто по-людськи й професійно співчувати медичним працівникам і пацієнтам медичних закладів з інших міст України. Наші працівники спрацювали гідно, результатом чого стало присудження престижної телевізійної нагороди.

Коли працюєш у колективі лікарні чи не від самого початку своєї лікарської кар'єри (з 1988 року) й стаєш його невід'ємною

часткою, не уявляєш поза ним свого професійного та й загалом людського життя, це стає підставою для радості, оптимізму і роздумів: чи це було випадковим явищем? Моя відповідь: ні, це – не випадковість. Успіх лікарні – це результат системної праці колективу й адміністрації закладу на благо пацієнтів, на благо тернополян.

Керівники лікарні протягом усієї її історії, зберігаючи славні традиції, намагалися розвивати й модернізувати заклад. Це особливо відчутно останніми роками, коли колектив очолює Віктор Кміта. У час проведення медичної реформи, коли нашому закладу доведеться стати госпітальною окружною лікарнею (таких буде лише чотири на всю Тернопільщину) й надавати широкий спектр вторинної медичної допомоги, дуже важливо, щоб керівництво було збалансованим між стабільністю та інноваційністю, вимогливим щодо трудової дис-

ципліни та відповідності надання медичної допомоги сучасним стандартам і клінічним протоколам, виваженим щодо кадрової політики, мудрим у ставленні до людей, віддаленим від політичної заангажованості. Все це про головного лікаря 2-ої лікарні. Основна турбота та мета роботи керівництва й колективу закладу – ефективно виконати потребу пацієнта в наданні адекватної вто-

ринної медичної допомоги, амбулаторної та госпітальної, що є запитом тернополян. Усі системні щоденні зусилля колективу та адміністрації для чіткої роботи складного механізму лікарні, для розв'язання непростих фінансових, матеріально-технічних, кадрових і професійних завдань і стали підґрунтям для отримання престижної громадської нагороди «Гордість міста».

Лікарня є також потужною клінічною базою для навчання студентів-медиків та інтернів, післядипломного безперервного удосконалення лікарів різних фахів, а також наукової та клінічної діяльності науковців Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського. Головний лікар та адміністрація лікарні ніколи не ділять лікарів на своїх і університетських. Вбачаю у цьому також мудрість керівництва, результатом якої є посилення професійної можливості надавати якісну допомогу країнам.

Тому науковці-клініцисти вважають престижною нагороду «Гордість міста» і своєю також, заслугою щоденною працею всього нашого єдиного (лікарні та університету) дружного та високопрофесійного колективу.

Лілія БАБІНЕЦЬ,
професор, практикуючий лікар з 1988 року

ПРОФЕСОРУ ОКСАНІ БОЯРЧУК СВ. МИКОЛАЙ НЕСЕ ДАРУНОК – ЮВІЛЕЙ

19 грудня відзначатиме ювілейний день народження завідувач кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТДМУ, професор Оксана Романівна БОЯРЧУК.

Вельмишановна Оксано Романівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту й успішно пройшли 23-літній трудовий шлях магістранта, аспіранта, асистента, доцента кафедри педіатрії факультету післядиплом-

ної освіти, а останні понад три роки – спочатку професора, а згодом завідувача кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією медичного факультету.

Особлива сторінка Вашої педагогічної діяльності – чотирилітня робота заступником декана ФПО та дволітня праця деканом медичного факультету.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одного з талановитих випускників другого покоління, відомого в Україні науковця, висококваліфікованого клініциста-пе-

діатра, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, вагомий внесок у реформування навчального процесу відповідно до європейських стандартів, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активним є Ваша громадська діяльність, зокрема, як багатолітнього завуча кафедри, учасника хорового колективу університету.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені грамота-

ми обласної державної адміністрації, обласної ради, обласного управління охорони здоров'я, грамотами й подяками адміністрації університету.

Ваші порядність, працелюбність, жіночність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Оксано Романівно, міцного здоров'я, невичерпного творчого

натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, радісного та щасливого життя.

Хай сміється доля, мов калина в лузі,
У родинних колі, серед вірних друзів,
Хай крокують поруч вірність і кохання,
Хай здійсняться мрії і усі бажання!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

У школі Оксана Романівна особливо любила точні науки, зокрема математику але мрією завжди була медицина. Після закінчення Сокальської середньої школи №3 із золотою медаллю, вступила до Тернопільського державного медичного інституту. Ще в студентські роки була активним учасником наукового гуртка та художньої самодіяльності. ВНЗ закінчила 1994 року з відзнакою. І з цього часу вся її трудова діяльність пов'язана з альма-матер. Тут вона пройшла шлях магістранта кафедри педіатрії факультету післядипломної освіти, асистента, доцента цієї ж кафедри, а в подальшому – професора кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією, яку вже другий рік очолює. Впродовж всього цього часу Оксана Романівна наполегливо працювала, здобувала клінічний досвід, формувалася як науковець, вдосконалювалася як педагог. Результатом її наукових пошуків стала дисер-

таційна робота «Ефективність електромагнітного випромінювання надвисокої частоти низької інтенсивності в комплексній терапії хронічних гастродуоденітів у дітей», яку успішно захистила у спеціалізованій вченій раді при Київському національному медичному університеті. 1999 року їй було присвоєно науковий ступінь кандидата медичних наук.

З перших років роботи педіатром Оксану Романівну особливо цікавили питання дитячої кардіоревматології. Саме цій галузі були присвячені подальші наукові пошуки. 2013 року успішно захистила докторську дисертацію на тему «Клініко-патогенетичні аспекти перебігу ревматичної хвороби у дітей, оптимізація методів лікування та профілактики».

Оксана Романівна є активним та авторитетним учасником вітчизняних і міжнародних (США, Шотландія, Греція, Авст-

рія, Польща) конференцій. Вона автор понад 250 наукових праць, у тому числі однієї монографії, двох посібників, п'яти патентів, шести інформаційних листів. Зараз кафедра під керівництвом професора О.Р. Боярчук виконує науковий проект з

діагностики та вивчення первинних імунodefіцитів у дітей Тернопільської області, реалізовуючи отриманий грант geffry Modell Foundation.

Професор О.Р. Боярчук – досвідчений, талановитий, ініціативний педагог. Вона щедро ділиться своїми знаннями й умінням. У навчальному процесі застосовує творчий підхід, інноваційні технології. Але, мабуть, найбільше, що займає її час і думки, – це маленькі пацієнти. Оксана Романівна висококваліфікований, досвідчений лікар. Незважаючи на дуже ранню, чи далеко після робочого часу годину, до неї звертаються за допомогою пацієнти, порадою – колеги. І вона нікому не відмовляє, переймається долею кожного.

На всіх етапах трудової діяльності про Оксану Романівну відгукуються, як про відповідальну, обов'язкову, небайдужу, порядну людину. Так вона прояви-

ла себе, працюючи завучем кафедри педіатрії факультету післядипломної освіти, заступником декана ФПО, деканом медичного факультету.

А ще – вона активний учасник громадсько-суспільного життя, університетського хору. І при всій цій зайнятості професор О.Р. Боярчук залишається доступною для спілкування, доброзичливою, завжди готовою прийти на допомогу.

Шановна Оксано Романівно! Ваші колеги кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією, кафедри педіатрії № 2, кафедри педіатрії ННІ післядипломної освіти, колективи Тернопільської міської дитячої клінічної лікарні, обласної дитячої клінічної лікарні вітають Вас з ювілеєм. Творчих Вам злетів, натхнення, нехай реалізуються Ваші задуми! Здоров'я Вам і Вашим рідним, жіночого та материнського щастя!

18 грудня відзначатиме ювілейний день народження бібліотекар першої категорії ТДМУ Тетяна Степанівна МАЙОВЕЦЬКА.

Вельмишановна Тетяно Степанівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення філологічного факультету Львівського державного університету імені Івана Франка, роботи шкільним вчителем, у стінах Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли майже восьмирічний трудовий шлях: спочатку бібліотекаря, згодом бібліотекаря другої категорії, а останні майже три роки – бібліотекаря першої категорії одного з найважливіших підрозділів нашого навчального закладу.

Глибоко поважаємо й шануємо Вас за багаторічну невтомну

працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Тетяно Степанівно, міцного здоров'я, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, тривалих років радісного та щасливого життя.

Нехай добром наповнюється хата,
Достатком, щирістю і сонячним теплом,
Хай буде вірних друзів в ній багато,
Прихильна доля огорта крилом.

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

СТРУНИ ДУШІ ОБРУСОМ БІЛИМ РОЗІСЛАВСЯ ШЛЯХ...

У Тернополі знову гуляють вітри,
сонні очі небес прочини і протри.
Елегійний мотив тихо канув у лету.
Залишаю на завтра вчорашні сюжети,
філософські думки, поетичні натхнення,
у кущах винограду ховається темінь,
тихо пискнула в листі наполохана птаха,
мчать автівки згори. І прямує на захід юний день – по-дитячому щирий і щедрий,
розквітають під сонцем бані катедри.
І дзеркалиться чаша розмілого плеса,
і зітхає туман на його маргінесах,
і проорюють небо літаки срібнопері,
залишаючи слід – як рядки на папері.

***

Білий сніг, білий сніг,
білий сніг
засипає-ховає поріг,
замітає наші стежки.

Я один вже бреду навпрошки.
А холодні дерева мовчать,
і тумани голодні дрижать.
Лиш застуджена птаха скричить,
як згадає весняну блакить.
Розплітаю коси думок,
набираю у жмені зірок,
щоб не згасли вони під листком,
не стопались твоїм каблучком.
Якби знав я, що буде, то зміг...
Білий сніг, білий сніг, білий сніг...

***

Зустріну ніч. Закутаюсь в дими – гіркі й печальні, як вчорашній сон.
Голодні пальці стоптаних узбіч
ще пам'ятають полиски зими,
а я вже ні. З відчинених вікон
стікає втома. Десь самотній сич
кричить у ніч. Останній бастіон

любові згубивсь у нетрищах думок.
Скидаю плащ – він уже промок.
Зомліло згас під каблучком достиглий осені листок.
Прощаюсь вдень, закутаюсь у сон...

***

Я свої наболілі світи не сховаю в твої долоні,
а думки, мов спігі кроти,
знов прорізують пам'яті сонях.
А знайомим до болю вустам не згасити болючий племінь.
Залишається лиш проста, споконвічна, як гори, втома.

***

Обрусом білим розіслався шлях
й губився десь на виднокраї у твоїх наполоханих очах
я бачив журавлину зграю,
що поривалась у далекий літ,
робила вже останнє коло.
Твої ж уста творили новий міт,
а руки будували забороло.

**Ігор ГАВРИЩАК,
кандидат педагогічних наук**

ВІДКРИЛИ НАВЧАЛЬНУ АПТЕКУ

Уперше в історії Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського на кафедрі управління та економіки фармації з технологією ліків (вул. Руська, 36) під керівництвом професора Тараса Грошового та доцента Антоніни Денис 30 листопада відбулося відкриття навчальної аптеки (в цьому приміщенні раніше діяла аптека «Ера-Тер» (2005–2013 рр.)). До роботи активно долучилися асистенти Анастасія Дуб і Лілія Стойко.

Приміщення аптеки складається з кабінету завідувача, торгівельної зали та окремо облаш-

тованого місця під матеріальну кімнату. Аптеку укомплектували необхідними меблями, технікою, довідковою літературою згідно з чинним законодавством. На комп'ютерах встановили ліцензійне програмне забезпечення.

У матеріальній кімнаті обладнали робоче місце для відпрацювання практичних навичок з прийому товару за кількістю та якістю, оприбуткування його через програмне забезпечення «Парацельс» і зберігання запасів. Торгівельну залу на-

вчальної аптеки оснастили вітринами, шафами з шухлядами, стелажми, холодильником і сейфом, які заповнили упаковками з-під лікарських засобів, лікарської рослинної сировини, біологічно активних добавок, виробів медичного призначення, лікувальної косметики та засобів особистої гігієни. Виклали товар відповідно до токсикологічних груп, фізико-хімічних властивостей, анатомо-терапевтично-хімічної (АТХ) класифікації та правил мерчандайзингу.

Студенти зможуть ознайомитися з основними засадами зберігання лікарських засобів і виробів медичного призначення та

самостійно розміщувати упаковки відповідно до Наказу МОЗ України № 44 від 16.03.1993 р. «Про організацію зберігання в аптечних закладах різних груп лікарських засобів і виробів медичного призначення».

На базі навчальної аптеки студенти будуть закріплювати теоретичні знання та практичні навички із забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму роботи аптечних закладів, рецептурного відпуску лікарських засобів і визначення вартості екстемпорально виготовлених лікарських форм.

У приміщенні торгівельної зали облаштували робоче місце про-

візора першого столу, де студенти матимуть змогу в навчальному режимі шляхом діалогу купувати та реалізовувати лікарські засоби, а також інші супутні товари аптечного асортименту з друкуванням чеку та заповненням необхідної документації.

Окремо виділено дві функціональні зони:

- куточок споживача з переліком обов'язкової документації, яка повинна бути в аптеці в публічному доступі;

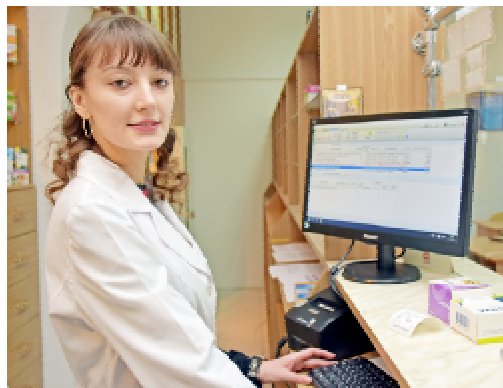
- навчальна зона розрахована на 16 студентських та одне викладацьке місце з відеосистемою для проведення лекційних і практичних занять.

На базі навчальної аптеки студенти вивчатимуть такі дисципліни:

- «Вступ у фармацію», I курс;
- «Організація та економіка фармації», IV курс;
- «Медичне та фармацевтичне товарознавство», IV-V курс;
- «Організація та регулювання діяльності підприємств фармації», V курс.

Також студенти фармацевтичного факультету денної та заочної форм навчання відпрацьовуватимуть деякі практичні навички з «Менеджменту та маркетингу у фармації» (IV-V курс) та «Фармакоеконіміки» (IV курс).

**Інформацію надала
кафедра управління
та економіки фармації
з технологією ліків**

ВИКЛАДАЧІ ТА СТУДЕНТИ ЗОРГАНІЗУВАЛИ «СВЯТО МАЛЮКА»

2009 року у Відні відбулося перше святкування Міжнародного дня недоношених дітей. На площі Святого Михайла професори університетської клініки Ангеліка Бергер і Арнольд Поллак запустили в небо 500 білих кульок на знак кількості передчасно народжених дітей протягом року. З цього часу World Prematurity Day святкують у всіх європейських країнах.

Нинішнього року Тернопіль вдруге відзначив «Свято малюка» — свято перемоги життя!

Таких дітей називають нетерплячками, ранніми пташками. У кожного з них своя історія, історія боротьби за життя. Народилися вони в обласному перинатальному центрі «Мати та дитина». З перших секунд життя за них боролися медики, за них молилися рідні.

Хтось з наших діточок був дуже чемний, хтось — просто чемний, а хтось — не дуже... Хтось почав самостійно дихати через три дні, хтось — через тиждень, а хтось лише через три місяці... Матусі й татусі, бабусі й дідусі годинами стояли під дверима відділення інтенсивної терапії, чекали, вірили, сподівалися. І, звичайно, любили цих маленьких крихіток з різними датчиками, пристроями, катетерами, бо всі вони були такими бажаними, очікуваними, любленими. І вони перемогли!

Цього року «Свято малюка»

відзначали по-особливому родинно — разом зі студентами факультету іноземних студентів, викладачами кафедри педіатрії №2, медичною спільнотою краю.

Понад 30 діточок, які народилися передчасно, разом з батьками запросили у дитячий розважальний центр «Мадагаскар» (ТРЦ «Подолляни»). Студенти-медики спільно з аніматорами, батьками та медперсоналом — лікарями відділення інтенсивної терапії перинатального центру,

обласної дитячої клінічної лікарні — створили чудову атмосферу свята. У програмі були ігри, музика, танці з діточками, солодощі, кольорові кульки. Дехто зі студентів уперше дізнався про таке свято і з яскравою іскоркою в очах запевнив, що продовжуватимуть традицію в себе на батьківщині.

Лунали на святі слова щирої вдячності батьків і навіть маленьких пацієнтів, були сльози радості й щастя зустрічі з «ранніми пташками». Велика любов лікарів і батьків робить справжні дива! І наші крихітки, що народилися

вагою 510 грамів, 680 грамів, 720 грамів, 900 грамів, 1200 грамів, вирости і стали такими «дорослими», гарними, активними, розумними дітками!

Не обійшлося на святі без смаколиків! Яким смачним був торт для наших малюків, приготовлений руками медичних сестер, які не лише вміють надавати допомогу й виходжувати крихіток! А яке ж свято без подарунків?! Студенти, медперсонал підготували цікаві подарунки для діточок — хлопчики отримали іграшкові машинки, а дівчатка — ляльки.

Родзинкою «Свята малюка» стала фотовиставка «Діти, врятовані любов'ю», на якій були представлені світліни малюків у відділенні інтенсивної терапії. Експозиція стала презентацією доброї справи, створеної силою любові й невтомною працею тандему лікарі-батьки.

Завершилося святкування на Театральному майдані ввечері, де студенти, лікарі разом з дітками випустили у небо 50 білих кульок на тлі фіолетового відтінку Тернопільського драматичного театру імені Т.Шевченка.

Епіграфом «Свята малюка» можуть бути слова Матері Терези: «Не всі можуть творити великі справи, але ми можемо робити маленькі справи з великою любов'ю».

**Галина ПАВЛИШИН,
завідувач кафедри
педіатрії №2, професор**

ВІДОМІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ІСТОРИК І ПУБЛІЦИСТ ВІДВІДАВ НАШ ВНЗ

У ТДМУ перебував відомий історик, публіцист, суспільний діяч, доктор Брюс Л. Андерсон (США). У читальній залі бібліотеки ТДМУ гість прочитав для усіх бажаючих лекцію на тему «Історія виникнення та розвитку університету». Директор книгозбірні Олена Проців попередньо ознайомила вченого з роботою підрозділу. Він мав можливість оглянути приміщення, оцінити нові надходження, електронні ресурси. Брюс Л. Андерсон був глибоко вражений тими можливостями, які відкриває бібліотека для студентів і науковців.

На лекції здебільшого були присутні іноземні студенти молодших курсів з Нігерії, Індії, Гани, Польщі та інших країн. Лектор дуже яскраво й доступно представив історію освіти Європи, складовою якої є і Україна. Юнаки та дівчата могли отримати інформацію про зародження європейських університетів та їх розвиток, базисні освітні засади, студентський рух. Так, іноземним студентам було доведено, що в традиціях європейської освіти є недопустимими корупція та різноманітні зловживання. Цікавою була розповідь про історію Оксфордського університету (саме в Оксфорді вчений здобував ступінь доктора філософії). В основі розвитку цієї відомої наукової та освітньої установи закладені моральні засади. Студентів з Польщі особливо зацікавила історія відомого польського реформатора та вченого, уродженця Познані, Андрія Волана. Брюс Л. Андерсон є автором книги «Реформована політична теологія в Білорусі та Литві: De libertate Андрія Волана (1572)».

Багато особливого автор розповів також зі свого особистого досвіду за час роботи в Ріджентському університеті (США) та численних поїздок у різні країни світу з освітніми проектами. Вчений відвідав понад 20 країн, в яких представив сотні лекцій, курсів і семінарів.

Учасники зустрічі мали можливість поставити різноманітні запитання. Була цікавою розповідь д-ра Брюса Л. Андерсона про рух упровадження засад академічної доброчесності, який охоплює й українські виші, та активним учасником якого є ТДМУ. В основу визначення доброчесності покладено сполучення таких фундаментальних чеснот, як чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність і мужність.

Після завершення лекції декан факультету іноземних студентів, професор Петро Сельський сердечно подякував гостю за цікавий виступ і висловив сподівання на подальший розвиток плідної співпраці.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

